

บทที่ 5

เปรียบเทียบการแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทยของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

จากบทที่ 4 ผลการวิจัยพบว่าผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุมีรูปแบบการใช้ศัพท์ทั้งเหมือนและต่างกัน ซึ่งมีผลต่อการรักษาศัพท์และการสูญเสียศัพท์ไปด้วย ในบทนี้ผู้วิจัยจะเปรียบเทียบการแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะศึกษา 7 ประเด็น คือ 1.เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุ 2.เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์ไทดำรูปแบบ A A A 3.เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์อีกรูปแบบ B B B 4.เปรียบเทียบการแปรความหมายในภาษาไทยคำ 5.เปรียบเทียบการใช้ศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล 6.เปรียบเทียบเสียงแปรในภาษาไทยคำที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล 7.เปรียบเทียบการแปรด้านรูปศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุ

จากจำนวน 650 หน่วยอรรถ ผู้บอกภาษาไทยคำทั้งสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล มีรูปแบบการใช้ศัพท์ 10 รูปแบบเหมือนกัน ต่างกันที่ความถี่ของการใช้แต่ละรูปแบบ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบรูปแบบการใช้ศัพท์ในภาษาไทยคำของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

จำนวนหน่วยอรรถที่เก็บข้อมูล 650 หน่วยอรรถ								
พื้นที่ รูปแบบ	อุทอง	สองพี่น้อง	บางเลน	ดอนตูม	ดำเนิน สะดวก	ปากท่อ	เขาย้อย	หนอง หญ้าปล้อง
A A A	377	361	359	314	308	303	370	349
B B B	136	167	116	146	183	136	104	161
A A A B B B	10	10	5	2	3	6	3	9
A A B	36	36	51	68	39	89	56	55
A B B	20	12	11	25	50	17	11	10
A B B B	27	8	9	19	13	17	9	19
A A B B B	22	16	10	26	10	16	27	11
A A A B B	8	6	11	5	5	12	13	2
A A A B	6	19	39	21	22	26	35	26
A A B B	8	15	39	24	17	28	22	8

เมื่อพิจารณาการใช้ศัพท์ไทดำจากตารางแสดงให้เห็นว่าคนทั้งสามระดับอายุในชุมชนภาษาไทดำทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลศัพท์ไทดำร่วมกันคือ รูปแบบ A A A ในอัตราความถี่ไม่เท่ากัน ชุมชนที่รักษาการใช้ศัพท์ไทดำทุกระดับอายุได้มากที่สุดคือ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ชุมชนที่รักษาการใช้ศัพท์ไทดำทุกระดับอายุได้น้อยที่สุดคือ ตำบลห้วยยางโทน อำเภopaktho จังหวัดราชบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 377 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 58
- ลำดับที่ 2 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 370 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 56.92
- ลำดับที่ 3 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 361 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 55.53
- ลำดับที่ 4 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 359 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 55.23
- ลำดับที่ 5 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 349 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 53.69
- ลำดับที่ 6 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนพุทรา อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 314 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 48.30
- ลำดับที่ 7 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 308 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 47.38
- ลำดับที่ 8 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์เดิมจำนวน 303 หน่วยบรรด หรือร้อยละ 46.61

จากการเก็บข้อมูลสนามพบว่าชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรีและตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรีเป็นชุมชนภาษาไทดำที่เข้มแข็ง มีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น มีภูมิปัญญาไทย ปราชญ์ชาวบ้านที่รู้ภาษาวัฒนธรรมของตนค่อนข้างดีและมีโอกาสเผยแพร่ภาษาวัฒนธรรมไทดำทางวิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ตลอดจนมีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นไทดำ อาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ยังคงรักษาการใช้ศัพท์ไทดำไว้ค่อนข้างมาก ถึงแม้ว่ามีบางชุมชนที่รักษาการใช้ศัพท์ไทดำรูปแบบ A A A ไม่ถึงร้อยละ 50 ในงานวิจัยนี้คือตำบลคอนพุทรา อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผู้วิจัยพบว่าทุกพื้นที่ คนในชุมชนมีความมุ่งมั่นที่จะธำรงภาษาและวัฒนธรรมของตน เช่น มีกิจกรรมวันสงกรานต์ มีการรวมกลุ่มทอผ้าลายแดงโม งาน

หัตถกรรมปักกลดลายของไทดำเป็นสินค้า OTOP การแต่งกายแบบไทดำในวันสำคัญ การสร้างบ้านกระดองเต่า หรือเรือนแบบไทดำเพื่อเป็นต้นแบบของการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมที่แสดงวิถีชีวิตของชาวไทดำสมัยก่อน ตลอดจนการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทดำในโรงเรียน เป็นต้น

อย่างไรก็ตามจากอดีตสู่ปัจจุบันคนในชุมชนภาษาไทดำต้องปรับตัวให้เข้ากับกระแสของวัฒนธรรมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นผลจากนโยบายการเมืองการปกครอง การศึกษา ในฐานะที่เป็นพลเมืองไทยกลายเป็นชาวไทยเชื้อสายไทดำที่รู้หลายภาษา มีการศึกษาสูงขึ้น มีแนวคิดทัศนคติและวิถีชีวิตที่แตกต่างจากคนรุ่นเก่าอยู่บ้าง โดยเฉพาะด้านภาษาผู้บอกภาษาทุกคนจะมีการสัมผัสภาษา (language contact) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการใช้ศัพท์อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทุกชุมชนจะใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำ นับเป็นกลไกทางภาษาที่เกิดขึ้นหลังจากสถานการณ์การสัมผัสภาษานั้นคือ กลไกการยืม (borrowing) ระดับที่ปรากฏมากที่สุดคือการยืมศัพท์ (lexical borrowing) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงด้วย เช่น อาจเกิดหน่วยเสียงใหม่ในภาษาไทดำ หรือเกิดการปนภาษา (code mixing) โดยใช้ 2 ภาษาปะปนกันในระดับคำ

การใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำสามารถแบ่งได้ 3 กลุ่มตามที่มาของศัพท์ ดังนี้

1. การใช้ศัพท์ไทยกลาง หรือศัพท์ไทยกรุงเทพฯ เป็นศัพท์ที่มีปริมาณมากที่สุด เนื่องจากระดับอายุของผู้บอกภาษา การศึกษา สื่อมวลชน การพบปะคนต่างถิ่น ตลอดจนทัศนคติทางภาษาดูตัวอย่างของศัพท์ไทยเพชรบุรีที่ปรับเสียง เช่น /nok⁴ ʔiː¹ puŋ⁶ ciː³/ ‘นกกางเขน’ โดยปรับเสียงคำว่า /phuŋ⁶/ ในภาษาไทยเพชรบุรี เป็น /p/ เพื่อให้เข้ากับระบบเสียงในภาษาของตน หรือ ใช้ /sa⁴ thoːn⁶/ ‘กระท้อน’ แทนศัพท์ไทดำ /ma⁴ tɔŋ⁵/ ตัวอย่างของศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ เช่น ใช้ /ka⁴ daːt³/ ‘กระดาด’ แทนศัพท์ไทดำ /cia⁵/ ใช้ /khuː²/ ‘จื่อเรือน’ แทนศัพท์ไทดำ /sin¹ jua²/ เนื่องจากการสร้างบ้านเรือนกลายรูปไปเป็นบ้านสมัยใหม่แทนบ้านกระดองเต่าแบบไทดำ

2. การใช้ศัพท์ภาษาลาวกลุ่มอื่น ผู้บอกภาษาไทดำทุกพื้นที่วิจัยมักพบปะหรืออยู่ร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในภูมิภาคตะวันตก การรับศัพท์ของกลุ่มชาติพันธุ์อื่นตลอดจนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันสามารถเกิดขึ้นได้ บางโรงเรียนมีเด็กหลายกลุ่มชาติพันธุ์เรียนร่วมกัน เช่น ไทยภาคกลาง ไทดำ ลาวเวียง ลาวครั่ง ไทยยวน¹ ตัวอย่างศัพท์ภาษาลาวเวียงและลาวครั่งเช่น ใช้ /nam²/ ‘ติดตาม’ แทนศัพท์ไทดำ /toːj⁵/ ใช้ /ka⁴ taː⁵/ ‘ตะกร้า’ แทนศัพท์ไทดำ /saː⁶/ ใช้ /sa⁴ saːj²/ ‘เกลือกระเจายาแทนศัพท์ไทดำ /hia⁴ haːj²/ ตัวอย่างศัพท์ภาษาไทยยวน เช่น ใช้ /ma⁴ noː⁵ neː⁵/

¹ ชาวบ้านภาคกลางเรียกภาษาไทยยวนว่า ลาวยวน แม้ว่าในทางภาษาศาสตร์ ภาษาดังกล่าวไม่ใช่ภาษากลุ่มลาว (non-Lao) ตามแนวคิดของเจมส์ อาร์ แชมเบอร์เลน (Chamberlain 1975: 49-66) เพราะเสียงวรรณยุกต์ ช่อง B ≠ DL อนึ่ง ภาษาไทยยวนเป็นภาษาเดียวกับภาษาไทยถิ่นเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของภูมิภาค ผู้วิจัยจึงใช้ไทยยวน

‘น้อยหน้า’ แทนศัพท์ไทดำ /ma⁴ saɯ¹ khiat³/ ใช้ /to:¹ tok³ to:¹/ ‘ตุ๊กแก’ แทนศัพท์ไทดำ /to:¹ tak³ te:¹/ เป็นต้น

3. การใช้ศัพท์สร้างใหม่ เป็นกลไกทางภาษาที่เกิดขึ้นกับผู้มีภาวะสองภาษา โดยนำคำจากภาษาหรือภาษาถิ่นหนึ่งมารวมกับภาษาหรืออีกภาษาถิ่นหนึ่ง กลายเป็นคำใหม่ในภาษา ไม่ใช่ผลจากการแทรกแซงภาษาหรือการยืมภาษา ตัวอย่างของการใช้ศัพท์สร้างใหม่ เช่น ใช้ /som⁵ ma⁴ lot⁴/ ‘สับปะรด’ แทนศัพท์ ไทดำ /ma⁴ nat⁴/ ใช้ /mɔ:n² de:ŋ¹/ ‘ไข่แดง’ แทนศัพท์ไทดำ /mɔ:n² saɯ¹/ ใช้ /met³ peɯ³ peɯ³/ ‘เกลี้ยง’ แทนศัพท์ไทดำ /siaŋ⁵/ ใช้ /pa:j¹ sop³ nok⁴/ ‘จะยอย (ปากนก)’ แทนศัพท์ไทดำ /bo:¹/ ซึ่งสูญเสียศัพท์นี้ทุกพื้นที่วิจัย หรือใช้ /pa:¹ nuwa⁶ nim⁴/ ‘ปลาเนื้ออ่อน’ แทนศัพท์ไทดำ /to:¹ pa:¹ swam¹/ เป็นต้น

การใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำเห็นได้จากรูปแบบการใช้ศัพท์อื่น B B B หรือการใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่น A A A อนึ่งการใช้ศัพท์อื่นนี้เริ่มตั้งแต่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 แล้วและเพิ่มมากขึ้นในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 ตรงข้ามกับอัตราการใช้ศัพท์ไทดำที่ลดลงในผู้บอกภาษาที่อายุน้อย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างรูปแบบการใช้ศัพท์อื่นทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลในพื้นที่วิจัยดังนี้

การใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุคือรูปแบบ B B B นั้น จากตารางพบว่าชุมชนที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุดคือ ตำบลคอนคลัง อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ชุมชนที่ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ตำบลหนองปรัง อำเภอยะขอมเพชรบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1	ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนคลัง อำเภอคำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นจำนวน 183 หน่วยบรรทัด หรือร้อยละ 28.15
ลำดับที่ 2	ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์อื่นจำนวน 167 หน่วยบรรทัด หรือร้อยละ 25.69
ลำดับที่ 3	ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นจำนวน 161 หน่วยบรรทัด หรือร้อยละ 24.76
ลำดับที่ 4	ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นจำนวน 146 หน่วยบรรทัด หรือร้อยละ 22.46
ลำดับที่ 5	ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และชุมชนภาษาไทดำ ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นจำนวน 136 หน่วยบรรทัด หรือร้อยละ 20.92
ลำดับที่ 6	ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นจำนวน 116 หน่วยบรรทัด หรือร้อยละ 17.84

ลำดับที่ 7 ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่น
จำนวน 104 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 16

การใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุ B B B สะท้อนให้เห็นความไม่เข้มแข็งในการธำรงภาษาของตน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่า ทุกชุมชนภาษาใช้รูปแบบดังกล่าวในจำนวนไม่มากนัก ยังไม่ถึงร้อยละ 30 หากปล่อยให้ภาวการณ์เช่นนี้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องอาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาศัพท์ไทดำในอนาคตได้

นอกจากนั้นผู้บอกภาษาทุกระดับอายุยังใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นคือรูปแบบ A A A แต่ B B B พบไม่มากนัก แสดงให้เห็นการแปรการใช้ศัพท์ไทดำและศัพท์อื่นในคนกลุ่มอายุเดียวกัน กล่าวคือผู้บอกภาษาบางคนใช้ทั้งศัพท์ไทดำและศัพท์อื่น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ว่าจะสื่อสารกับคนวัยใดหรือผู้บอกภาษาบางคนใช้ศัพท์ไทดำ ขณะที่ผู้บอกภาษาระดับอายุเดียวกันใช้ศัพท์อื่น ดังนั้นระดับอายุดังกล่าว จึงมีทั้งการใช้ศัพท์ไทดำและศัพท์อื่นปะปนกันคือ $\left[\begin{smallmatrix} A \\ B \end{smallmatrix} \right]$ ชุมชนที่ผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นมากที่สุดคือตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทอง ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนชุมชนที่ผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1** ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และชุมชนภาษาไทดำตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 10 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 1.53
- ลำดับที่ 2** ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 9 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 1.38
- ลำดับที่ 3** ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 6 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 0.92
- ลำดับที่ 4** ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลไผ่ฮูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 5 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 0.76
- ลำดับที่ 5** ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนคลั่ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี และชุมชนภาษาไทดำ ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 3 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 0.46
- ลำดับที่ 6** ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทดำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 2 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 0.30

5.2 เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์ไทดำรูปแบบ A A A

ผู้วิจัยได้จำแนกหน่วยอรรถ 650 หน่วยอรรถเป็น 9 หมวดศัพท์เพื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงของการใช้ศัพท์ไทดำ โดยเฉพาะรูปแบบ A A A ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนในชุมชนผ่านวงความหมายของศัพท์ว่าคนในชุมชนแต่ละพื้นที่วิจัยยังคงรักษาศัพท์ไทดำในหมวดศัพท์ใดบ้าง ผลการเปรียบเทียบแสดงด้วยตารางดังนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุ (รูปแบบ A A A) ทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

การใช้ศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุ (รูปแบบ A A A)								
พื้นที่	อู่ทอง	สองพี่น้อง	บางเลน	ดอนตูม	ดำเนินสะดวก	ปากท่อ	เขาย้อย	หนองหญ้าปล้อง
หมวดศัพท์	377 หน่วย	361 หน่วย	359 หน่วย	314 หน่วย	308 หน่วย	303 หน่วย	370 หน่วย	349 หน่วย
ของกิน รสชาติ	34	32	27	28	33	32	34	29
50 หน่วย	68%	64%	54%	56%	66%	64%	68%	58%
สัตว์	23	19	27	14	21	17	26	19
44 หน่วย	57.27%	43.18%	61.36%	31.81%	47.72%	38.63%	59.09%	43.18%
อวัยวะ ชื่อโรค	32	33	34	30	27	22	27	27
53 หน่วย	60.37%	62.26%	64.15%	56.6%	50.94%	41.5%	50.94%	50.94%
ธรรมชาติ	24	24	21	22	19	18	25	20
39 หน่วย	61.53%	61.53%	53.84%	56.41%	48.71%	46.15%	64.10%	64.51%
วัตถุ สถานที่	32	33	33	29	31	30	32	39
80 หน่วย	40%	41.25%	41.25%	36.25%	30.75%	37.5%	40%	48.75%
บุคคล การงาน	23	23	22	23	24	20	23	20
31 หน่วย	79.19%	74.19%	70.96%	74.19%	77.41%	64.51%	74.19%	51.28%
การแต่งกาย	9	8	11	7	8	7	12	9
20 หน่วย	45%	40%	55%	20%	40%	35%	60%	45%
คำถาม คำเชื่อม	32	30	32	30	29	24	31	34
38 หน่วย	84.21%	78.94%	84.21%	78.94%	76.31%	63.15%	81.57%	89.47%
กริยา ขยายกริยา	168	159	152	131	116	133	160	152
295 หน่วย	56.94%	53.89%	51.52%	44.4%	39.32%	45.08%	54.23%	51.52%

จากตารางจะเห็นว่า หมวดศัพท์คำถาม คำเชื่อม คำลักษณนาม คำบอกเวลาเป็นหมวดศัพท์ที่ผู้บอกภาษาเกือบทุกชุมชนรักษาศัพท์ไทดำไว้ได้มากที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 79.6 อาจเป็นเพราะหมวดศัพท์ดังกล่าวเป็นคำไวยากรณ์ มักใช้ระดับประโยค เป็นนามธรรมเปลี่ยนแปลงช้า การยืมคำกระทำได้ค่อนข้างยาก ตัวอย่างศัพท์ /suw⁴ le:²/ ‘อย่างไร’ มักใช้ในประโยค เช่น /?et³ suw⁴ le:²/ ‘ทำอย่างไร’ ศัพท์ /to:¹ saŋ¹ ~ ta⁴ saŋ¹/ ‘อะไร’ เช่น /ci:⁶ to:¹ saŋ¹/ ‘นี่อะไร’ ศัพท์ /ka⁴ lau²/ ‘ที่

ไหนด' เช่น /ciʔ³ paj¹ ka⁴ lau² ~ ciʔ³ paj¹ ka⁴ lau² le:²/ 'จะไปไหนด ~ จะไปไหนดละ' รองลงมาคือ หมวดศัพท์บุคคล การงาน โดยเฉพาะคำเครือญาติที่ยังใช้ศัพท์ไทดำค่อนข้างมาก อาจเป็นเพราะชุมชนไทดำมีวัฒนธรรม ประเพณีการรวมกลุ่มที่เหนียวแน่น มีการพบปะระหว่างเครือญาติอยู่เสมอ เช่น การนับถือผีบรรพบุรุษ พิธีเสนเรือน อีกทั้งการแต่งงานข้ามกลุ่มของคนระดับอายุที่ 1 และ 2 ยังมีไม่มากนัก ตัวอย่างศัพท์ที่ยังคงรักษาไว้ทุกพื้นที่วิจัย เช่น /ʔa:j⁵/ 'พ่อ' /ʔem¹/ 'แม่' /me: ja:/ 'แม่ผัว' /pi:³ ʔuə:j⁵/ 'พี่' /ʔem¹ ʔu:¹/ 'ย่า' /luʔ⁴/ 'ลูก' /luʔ⁴ khwəj¹/ 'ลูกเขย' เป็นต้น หมวดศัพท์ที่ใช้ศัพท์ไทดำน้อยที่สุดคือ หมวดวัตถุ สถานที่ เฉลี่ยร้อยละ 39.46 รองลงไป คือ หมวดการแต่งกาย ผ้า แร่ธาตุ

5.3 เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์อื่นแบบ B B B

นอกจากการใช้ศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุตามหมวดศัพท์แล้ว จากการเปรียบเทียบ การใช้ศัพท์อื่นทั้งสามระดับอายุ รูปแบบ B B B ที่สัมพันธ์กับหมวดศัพท์ ผู้วิจัยพบว่า หมวดศัพท์วัตถุ สถานที่ ผู้บอกภาษาเกือบทุกจุดเก็บข้อมูลใช้ศัพท์อื่นมากที่สุดเช่นกันเฉลี่ยร้อยละ 34.06 รองลงไปคือ หมวดการแต่งกาย ผ้า แร่ธาตุ ดังตารางเปรียบเทียบต่อไปนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบหมวดศัพท์กับการใช้ศัพท์อื่นทั้งสามระดับอายุ (รูปแบบ B B B) ทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

การใช้ศัพท์ไทดำทั้งสามระดับอายุ (รูปแบบ B B B)								
พื้นที่ หมวดศัพท์	อุ้มทอง 136 หน่วย	สองพี่น้อง 167 หน่วย	บางเลน 116 หน่วย	ดอนตูม 146 หน่วย	ดำเนิน สะดวก 183 หน่วย	ปากท่อ 136 หน่วย	เขาย้อย 104 หน่วย	หนอง หญ้าปล้อง 161 หน่วย
ของกิน รสชาติ	9 18%	9 18%	10 20%	15 30%	9 18%	9 18%	6 12%	8 16%
สัตว์	9 20.45%	10 22.72%	7 15.9%	10 22.72%	12 27.27%	8 18.18%	5 11.36%	7 15.9%
อวัยวะ ชื่อโรค	10 18.86%	14 26.41%	11 20.75%	13 24.52%	13 24.52%	11 20.75%	8 15.09%	11 20.75%
ธรรมชาติ	4 10.26%	8 20.51%	4 10.52%	7 22.58%	7 17.94%	4 10.25%	5 12.82%	7 17.94%
วัตถุ สถานที่	31 38.75%	28 35%	24 30%	23 28.75%	30 37.5%	27 33.75%	28 35%	27 33.75%
บุคคล การงาน	5 16.12%	6 19.35%	2 6.45%	7 22.58%	2 6.45%	5 16.12%	4 12.9%	5 16.12%
การแต่งกาย	6 30%	6 30%	6 30%	5 25%	6 30%	7 35%	5 25%	5 25%

พื้นที่ หมวดศัพท์	อุททอง	สองพี่น้อง	บางเลน	ดอนตูม	ดำเนิน สะดวก	ปากท่อ	เขาย้อย	หนอง หญ้าปล้อง
	136 หน่วย	167 หน่วย	116 หน่วย	146 หน่วย	183 หน่วย	136 หน่วย	104 หน่วย	160 หน่วย
คำถาม คำเชื่อม	5	5	4	3	5	5	4	3
ลักษณนาม	13.15%	13.15%	10.25%	7.89%	13.15%	13.15%	10.52%	7.89%
กริยา	57	81	48	63	99	60	39	88
ขยายกริยา	19.32%	27.45%	16.27%	21.35%	33.55%	20.33%	13.22%	29.83%

จากตารางจะเห็นว่า หมวดวัตถุ สถานที่ที่มีการใช้ศัพท์อื่นมากที่สุดเกือบทุกจุดเก็บข้อมูล เฉลี่ยร้อยละ 34.06 อาจเป็นเพราะปัจจุบันสังคมของคนไทยเชื้อสายไทดำเปลี่ยนไปมากเนื่องด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ มีการประดิษฐ์สิ่งของแบบใหม่ เปลี่ยนวัตถุดิบการผลิต เช่น ใช้พลาสติกแทนเครื่องจักสานแต่เดิม หรือมีรูปทรง สีสันทันเปลี่ยนไป คนในชุมชนจึงใช้ศัพท์อื่นเรียกวัตถุนั้นแทน เช่น ศัพท์ไทดำ /lok⁴/ ‘ชะลอมใส่ไก่’ ใช้ว่า /sa⁴ lo:m² ~ cha⁴ lo:m²/ เป็นศัพท์ไทยกลาง คำว่า /kup³/ ‘งอบ’ จะใช้ว่า /muəw³/ เป็นศัพท์ไทยกลางที่ปรับเสียงพยัญชนะท้ายจาก /-k/ เป็น /-ʔ/ เพื่อให้เข้ากับระบบเสียงในภาษาไทยดำ

อีกหมวดศัพท์หนึ่งที่น่าสนใจคือ หมวดการแต่งกาย ผ้า แร่ธาตุ ที่มีการใช้ศัพท์อื่นเป็นจำนวนมาก รองลงมาเฉลี่ยร้อยละ 28.75 เนื่องจากในชีวิตประจำวันผู้คนในชุมชนไม่ได้แต่งกายแบบไทดำ ยกเว้นมีพิธีกรรม หรือวันสำคัญทางศาสนาหรือประชาสัมพันธ์เพื่อการท่องเที่ยวเท่านั้น เช่น ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2, 3 จะใช้ศัพท์ /khem¹ khat³/ ‘เข็มขัด’ แทนศัพท์ไทดำคือ /sa:j¹ ʔe:w¹/ เป็นผ้าคล้ายใส่ไก่ผูกเอว ใช้ศัพท์ /ka⁴ paw¹/ ‘กระเป๋’ แทนศัพท์ไทดำคือ /taj¹/ เป็นกระเป๋ผ้าผูกเอว หรือใช้ศัพท์ /sa⁴ baj¹/ ‘สไบ’ แทนศัพท์ไทดำ คือ /pha:ʔ piaw¹/ เป็นต้น

5.4 เปรียบเทียบการแปรความหมายในภาษาไทยดำ

เมื่อพิจารณาการแปรความหมายของศัพท์ในภาษาไทยดำ ผู้วิจัยพบว่ามีไม่มากนัก เพราะผู้วิจัยได้คัดเลือกหน่วยย่อยที่มีความหมายที่คนทุกระดับอายุเข้าใจได้ตรงกัน อย่างไรก็ตามแม้ความหมายหลักของหน่วยย่อยจะตรงกันแต่ขอบเขตความหมายยังไม่เท่ากัน บางศัพท์จึงเกิดการแปรความหมาย ผู้วิจัยพบว่าทุกจุดเก็บข้อมูลมีการแปรความหมายกว้างออกและแคบเข้าดังตาราง

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการแปรความหมายในภาษาไทยคำทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

พื้นที่ การแปร	อุทอง	สองพี่น้อง	บางเลน	ดอนตูม	ดำเนิน สะดวก	ปากท่อ	เขาย้อย	หนอง ห้วยปล้อง
ความหมายกว้าง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความหมายแคบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ปรากฏการณ์ที่น่าสนใจคือ ผู้วิจัยพบว่าศัพท์ไทดำที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 หรือ 2 ใช้ในความหมายกว้างนั้น จะใช้แคบเข้าไปในผู้บอกภาษาระดับอายุต่อมา ซึ่งมีผลกระทบต่อการสูญเสียศัพท์ไทดำในอนาคต ตรงข้ามกับการขยายขอบเขตความหมายของศัพท์อื่นที่เคยใช้ในความหมายแคบจะแปรเป็นความหมายกว้างออกไปในผู้บอกภาษาระดับอายุต่อมา ปรากฏการณ์ดังกล่าวนอกจากส่งผลกระทบต่อการสูญเสียศัพท์ไทดำแล้วยังเพิ่มปริมาณศัพท์อื่นและใช้กันอย่างแพร่หลายทุกระดับอายุด้วย เพราะโดยทั่วไประบบของภาษาจะไม่อนุญาตให้รูป 2 รูปที่มีความหมายเหมือนกันทุกประการมีอยู่ในภาษา ไม่ว่าคำเดิมหรือคำยืมต้องมีการเปลี่ยนขอบเขตของความหมาย หากต้องการให้ทั้งคำเดิมและคำยืมคงอยู่ในภาษาได้ทั้งคู่ เช่น ขอบเขตความหมายเรื่องขนาด วัตถุดิบที่ใช้ผลิตสิ่งของ รูปทรง วัตถุประสงค์ของการใช้ ระดับภาษา กิริยาอาการ งานวิจัยนี้ได้สะท้อนธรรมชาติของภาษาในข้อนี้เช่นกัน ดังตัวอย่าง

หน่วยอรรถ ‘สะพาน’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ใช้ /khua¹/ หมายถึงสะพานข้ามคลอง และสะพานทำน้ำ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใช้ /khua¹/ หมายถึงสะพานทำน้ำเท่านั้น จัดเป็นความหมายแคบเข้าและยืมศัพท์ /sa¹ pha:n¹/ หมายถึงสะพานข้ามคลอง ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ไม่ใช้ศัพท์ /khua¹/ แต่จะใช้ศัพท์ /sa¹ pha:n¹/ ทั้งสะพานข้ามคลองและสะพานทำน้ำ จัดเป็นความหมายกว้างออกของคำนี้ (ตัวอย่างจุดเก็บข้อมูลตำบลคอนคลั่ง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี)

หน่วยอรรถ ‘คลอง’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ใช้ /hɔŋ⁴ mwaŋ¹/ หมายถึงคลองเล็กๆ ที่ขุดเข้ามาในสวนผักผลไม้เพื่อใช้รดน้ำต้นไม้ และใช้ /khu:ŋ²/ หมายถึง ลำคลองที่ใช้สัญจรตามบ้านเรือนต่างๆ ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 และ 3 ไม่ใช้ศัพท์ /hɔŋ⁴ mwaŋ¹/ แต่ใช้ /khu:ŋ²/ ในความหมายกว้างออก คือ ทั้งคลองเล็กๆตามสวนและแม่น้ำลำคลองทั่วไป (ตัวอย่างจุดเก็บข้อมูลตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม)

หน่วยวรรณ ‘แซ่ข้าว’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 ใช้ว่า /ma:³/ หมายถึง การแซ่ต้นกล้าไว้เพื่อปลูกข้าวและแซ่ข้าวสารอื่นๆ ถ้าแซ่ข้าวเหนียวก่อนนึ่งข้าวใช้ว่า /ma:³/ ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ /ce:⁴/ หมายถึง แซ่ต้นกล้าหรือข้าวสาร จัดเป็นความหมายกว้างออกของคำว่า /ce:⁴/ และไม่ใช่ศัพท์ /ma:³/ (ตัวอย่างจุดเก็บข้อมูลตำบลห้วยยาง โทณ อำเภopakทอ จังหวัดนครปฐม)

5.5 เปรียบเทียบการใช้ศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

จากการเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ที่สัมพันธ์กับผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุพบว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ทุกจุดเก็บข้อมูล ยังคงใช้ศัพท์ไทดำ (A) ก่อนข้างมากเฉลี่ยร้อยละ 71.99 ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใช้ศัพท์ไทดำเฉลี่ยร้อยละ 65.55 แสดงว่ายังไม่มีจุดเก็บข้อมูลใดที่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 ใช้ศัพท์ไทดำต่ำกว่าร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาการใช้ศัพท์ไทดำ (A) ของผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 พบว่ามีจำนวนลดลงเฉลี่ยร้อยละ 52.72 บางจุดเก็บข้อมูลใช้ศัพท์ไทดำไม่ถึงร้อยละ 50 เช่น ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตำบลหนองปรัง อำเภอยะบอย จังหวัดเพชรบุรี ตำบลห้วยยาง โทณ อำเภอปากทอ จังหวัดราชบุรี แม้ว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 และ 2 จะใช้ศัพท์ไทดำก่อนข้างมาก แต่ดูเหมือนว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ในชุมชนดังกล่าวใช้ศัพท์ไทดำลดลงอย่างรวดเร็ว ชุมชนภาษาที่ยังคงใช้ศัพท์ไทดำไม่ทิ้งช่วงห่างกันนัก ได้แก่ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 รักษาศัพท์ไทดำได้สูงสุดใน 8 จุดเก็บข้อมูลแสดงให้เห็นความรู้ในภาษาไทดำ การชำระรักษาภาษาที่เข้มแข็งดังตาราง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการใช้ศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

ระดับอายุ	ระดับอายุที่ 1			ระดับอายุที่ 2			ระดับอายุที่ 3		
การใช้ศัพท์	A (%)	A (%)		A (%)	A (%)		A (%)	A (%)	
พื้นที่	B	B (%)		B	B (%)		B	B	B (%)
อุทอง	455 70%	59 9.07%	136 20.92%	419 64.46%	48 7.38%	183 28.15%	377 58%	24 3.69%	249 38.3%
สองพี่น้อง	449 69.07%	34 5.23%	167 25.69%	416 64%	47 7.23%	187 28.76%	361 55.53%	35 5.38%	254 39.07%
บางเลน	510 78.46%	24 3.69%	116 17.84%	449 69.07%	65 10%	136 20.92%	359 55.23%	55 8.46%	236 36.3%
ดอนตูม	457 70.3%	47 7.23%	146 22.46%	403 62%	57 8.76%	190 29.23%	314 48.3%	28 4.3%	308 47.38%

ระดับอายุ	ระดับอายุที่ 1			ระดับอายุที่ 2			ระดับอายุที่ 3		
การใช้ศัพท์ พื้นที่	A (%)	A (%) B	B (%)	A (%)	A (%) B	B (%)	A (%)	A (%) B	B (%)
ดำเนินสะดวก	441 67.84%	26 4%	183 28.15%	369 56.76%	35 5.38%	246 37.84%	308 47.38%	30 4.61%	312 48%
ปากท่อ	475 73.07%	39 6%	136 20.92%	418 64.3%	62 9.53%	170 26.15%	303 46.61%	44 6.76%	303 46.61%
เขาชัย	507 78%	39 6%	104 16%	461 70.62%	65 10%	124 19.07%	370 56.92%	51 7.84%	229 35.23%
หนองหญ้าปล้อง	450 69.25%	39 6%	161 24.76%	431 66.3%	30 4.61%	189 29%	350 53.84%	37 5.69%	263 40.46%

จากตารางเปรียบเทียบการใช้ศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลพบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1.การใช้ศัพท์ไทดำ (A) ที่สัมพันธ์กับระดับอายุ จากการวิจัยพบว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทดำมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทดำตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทดำน้อยที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทดำ ตำบลคอนคั้ง อำเภอดำเนินสะดวกจังหวัดราชบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 510 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 78.46
- ลำดับที่ 2
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 507 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 78
- ลำดับที่ 3
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 475 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 73.07
- ลำดับที่ 4
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 457 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 70.3
- ลำดับที่ 5
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 455 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 70
- ลำดับที่ 6
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 451 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 69.38
- ลำดับที่ 7
- ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทดำจำนวน 449 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 69.07

ลำดับที่ 8 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ ศัพท์ไทคำจำนวน 441 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 67.84

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทคำมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทคำ ตำบลหนองปรัง อำเภอ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทคำน้อยที่สุดคือ ชุมชน ไทคำ ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ ไทคำจำนวน 461 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 70.62

ลำดับที่ 2 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ ไทคำจำนวน 449 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 69.07

ลำดับที่ 3 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 431 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 66.3

ลำดับที่ 4 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ ศัพท์ไทคำจำนวน 419 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 64.46

ลำดับที่ 5 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ ศัพท์ไทคำจำนวน 418 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 64.3

ลำดับที่ 6 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 416 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 64

ลำดับที่ 7 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนพุทรา อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ ศัพท์ไทคำจำนวน 403 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 62

ลำดับที่ 8 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ ศัพท์ไทคำจำนวน 369 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 56.76

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทคำมากที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทคำ ตำบลคอน มะเกลือ อำเภอ อุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทคำน้อยที่สุด คือชุมชนภาษาไทคำ ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

ลำดับที่ 1 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุททอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ ศัพท์ไทคำจำนวน 377 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 58

ลำดับที่ 2 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ ไทคำจำนวน 370 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 56.92

ลำดับที่ 3 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 361 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 55.53

- ลำดับที่ 4 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 359 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 55.23
- ลำดับที่ 5 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 350 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 53.84
- ลำดับที่ 6 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 314 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 48.3
- ลำดับที่ 7 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 308 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 47.38
- ลำดับที่ 8 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 303 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 46.61

2. การใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่น (A) ที่สัมพันธ์กับระดับอายุ จากการวิจัยพบว่าการใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นเริ่มปรากฏตั้งแต่ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 โดยชุมชนภาษาไทคำที่ใช้ศัพท์ลักษณะดังกล่าวมากที่สุด คือ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทคำ ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 59 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 9.07
- ลำดับที่ 2 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 47 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 7.23
- ลำดับที่ 3 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ตำบลหนองปร่งอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรีใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 39 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 6
- ลำดับที่ 4 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 34 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 5.23
- ลำดับที่ 5 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 26 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 4
- ลำดับที่ 6 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลไผ่หนูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 15 หน่วยยรรด หรือร้อยละ 3.69

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นมากที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 65 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 10
- ลำดับที่ 2** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลห้วยยางโท อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 62 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 9.53
- ลำดับที่ 3** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 57 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 8.76
- ลำดับที่ 4** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 48 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 7.38
- ลำดับที่ 5** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 47 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 7.23
- ลำดับที่ 6** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลดอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 35 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 5.38
- ลำดับที่ 7** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 30 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 4.61

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นน้อยที่สุดคือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 55 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 8.49
- ลำดับที่ 2** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 51 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 7.84
- ลำดับที่ 3** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลห้วยยางโท อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 44 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 6.76

- ลำดับที่ 4 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 37 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 5.69
- ลำดับที่ 5 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 35 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 5.38
- ลำดับที่ 6 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 30 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 4.61
- ลำดับที่ 7 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 28 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 4.3
- ลำดับที่ 8 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำร่วมกับศัพท์อื่นจำนวน 24 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 3.69

3. การใช้ศัพท์อื่น (B) ที่สัมพันธ์กับระดับอายุ จากการวิจัยพบว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ที่ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำ ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 183 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 28.15
- ลำดับที่ 2 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 167 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 25.69
- ลำดับที่ 3 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 161 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 24.76
- ลำดับที่ 4 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 146 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 22.46
- ลำดับที่ 5 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 136 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 20.92
- ลำดับที่ 6 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 116 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 17.84
- ลำดับที่ 7 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 104 หน่วยวรรณ หรือร้อยละ 16

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุด โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 246 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 37.84
- ลำดับที่ 2** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 190 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 29.23
- ลำดับที่ 3** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 189 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 29
- ลำดับที่ 4** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทยคำจำนวน 187 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 28.76
- ลำดับที่ 5** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 183 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 28.15
- ลำดับที่ 6** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 170 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 26.15
- ลำดับที่ 7** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 136 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 20.92
- ลำดับที่ 8** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 124 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 19.07

ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ใช้ศัพท์อื่นน้อยที่สุด คือ ชุมชนภาษาไทยคำตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี โดยเรียงลำดับดังนี้

- ลำดับที่ 1** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 312 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 48
- ลำดับที่ 2** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 308 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 47.38
- ลำดับที่ 3** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 303 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 46.61
- ลำดับที่ 4** ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทยคำจำนวน 263 หน่วยอรรถ หรือร้อยละ 40.46

- ลำดับที่ 5 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์ไทคำจำนวน 254 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 39.07
- ลำดับที่ 6 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 249 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 38.3
- ลำดับที่ 7 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 236 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 36.3
- ลำดับที่ 8 ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลหนองปร่ง อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ใช้ศัพท์อื่นแทนศัพท์ไทคำจำนวน 229 หน่วยวรรด หรือร้อยละ 35.23

5.6 เปรียบเทียบเสียงแปรในภาษาไทยคำที่สัมพันธ์กับระดับอายุใน 8 จุดเก็บข้อมูล

การแปรเสียงในภาษาไทยคำทั้งศัพท์ไทคำ (A) และศัพท์อื่น (B) ส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 เสียงแปรที่สัมพันธ์กับระดับอายุของผู้บอกภาษาทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลมีดังนี้

5.6.1 การแปรเสียงศัพท์ไทคำ (A) พบว่าการแปรเสียงพยัญชนะและสระในบางคำ บางจุดเก็บข้อมูล ซึ่งไม่ได้เกิดทุกคำ ดังนี้

การแปรเสียงพยัญชนะ จากการเปรียบเทียบการแปรเสียงพยัญชนะของศัพท์ไทคำ (A) ผู้วิจัยพบว่าการแปรเสียงพยัญชนะต้นควบกล้ำเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว ได้แก่ [kw ~ k] เช่น ผู้บอกภาษาระดับอายุ 1 ตำบลคอนมะเกลือในศัพท์ /kwin' ~ kin'/ ‘ข้าว’ และ [kw ~ w] ใน ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 เช่น ศัพท์ /ma⁴ kwe:ŋ⁶ ~ ma⁴ we:ŋ⁶/ นอกจากนั้นยังมีการแปรเสียง [ŋw ~ h] ทั้งสามระดับอายุที่ตำบลคอนมะเกลือ ตำบลคอนมะนาว จังหวัดสุพรรณบุรี เช่น ศัพท์ /ŋwap' ~ hap'/ ‘ปัด’

นอกจากเสียงแปรของพยัญชนะต้นควบกล้ำเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวแล้ว ยังพบการแปรเสียงอื่นๆ เช่น [j ~ l] ในผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี คือศัพท์ /to:¹ jian³ ~ ta¹ lian³/ หรือ การแปรเสียงพยัญชนะท้าย เช่น [-n ~ -m] ใน หน่วยวรรด ‘ฟังพอน’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ใช้ว่า /to:¹ co:n¹ po:n²/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ว่า /to:¹ cam¹ po:n²/ (ตัวอย่างจุดเก็บข้อมูลตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี)

การแปรเสียงพยัญชนะ เสียง [l ~ d] เป็นการแปรเสียงพยัญชนะต้นที่พบมากที่สุด ทุกจุดเก็บข้อมูล การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความถี่ของการแปรไม่เท่ากัน บางชุมชนเกิดเฉพาะผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 บางชุมชนเกิดทั้งสามระดับอายุและไม่ได้เกิดขึ้นทุกคำ ระบบเสียงภาษาไทยคำแต่เดิมไม่มีเสียง [d] จะใช้เสียง [l] แทน ซึ่งเป็นเสียงที่แสดงลักษณะเด่นของภาษาไทยคำ การ

ที่ใช้เสียง [d] เนื่องด้วยการสัมผัสภาษาไทยกลาง เกิดทั้งศัพท์ไทดำ (A) และศัพท์อื่น (B) เช่น ‘สงสาร’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ใช้ศัพท์ไทดำ คือ [ʔen¹ lu²] ผู้บอกภาษาระดับอายุ ที่ 3 ใช้ [ʔen¹ du²] คล้ายศัพท์ [ʔen² du²] ในภาษาไทยกลาง (ตัวอย่างจุดเก็บข้อมูลตำบลคอนพุทรา อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม) มีผลทำให้เกิดเสียง [d] ซึ่งเป็นเสียงใหม่ของภาษาไทดำในภูมิภาคนี้

การแปรเสียงสระ ของศัพท์ไทดำ (A) เสียงสระที่มีการแปรสูงเกือบทุกจุดเก็บข้อมูลได้แก่ สระ [au ~ aw] ซึ่งเป็นเสียงที่แสดงลักษณะเด่นของภาษาไทดำ สามารถจำแนกภาษากลุ่มย่อยตระกูลไทได้ โดยเหตุที่ภาษาไทดำยังคงรักษาความแตกต่างของคำที่ใช้รูปเขียน ไ- และ ใ- เมื่อเทียบกับคำในภาษาไทยมาตรฐาน เช่น คำว่า <ใบ> <ใส> <ใส> <ใจ> ภาษาไทดำจะเป็นเสียงสระ /au/ คือ /bau¹/ /sau¹/ /sau³/ /cau¹/ ส่วนคำที่ใช้ ใ- เช่นคำว่า <ไม้> <ไร่> <ไฟ> <ไข่> ภาษาไทดำจะเป็นเสียงสระและพยัญชนะท้าย /aj/ คือ /maj⁶/ /haj⁴/ /faj²/ /saj³/ แต่ผู้วิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคน บางจุดเก็บข้อมูลก็เริ่มแปรเสียงเป็น [au] เช่น [bau¹ ~ bau¹] ‘ใบ’ เช่น ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตำบลหนองปรัง อำเภอบางแพ จังหวัดเพชรบุรี ส่วนจุดเก็บข้อมูลที่ยังไม่พบการแปรเสียงนี้คือ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี

การแปรเสียงสระ [o: ~ a:] พบ 3 จุดเก็บข้อมูล เฉพาะคำ [to:¹] นำหน้าชื่อสัตว์ บางหน่วยอรรถเท่านั้น และเริ่มแปรในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 บางคน บางพื้นที่ เช่น ตำบลคอนพุทรา อำเภอคอนตูมจะแปรเป็น [ta⁴] เมื่อพูดเร็วๆ เช่น ‘ปลาไหล’ [to:¹ pa:¹ jian:³ ~ ta¹ pa:¹ jian:³] อนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรีนิยมใช้รูปแปรนี้มาก จะแปรเสียง [to:¹ ~ ta¹] เมื่อนำหน้าชื่อสัตว์เกือบทุกคำ ส่วนจุดเก็บข้อมูลที่ไม่มีการแปรเสียงนี้คือ ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ตำบลไผ่สูง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ตำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ตำบลหนองปรัง อำเภอบางแพ จังหวัดเพชรบุรี และตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี

นอกจากนี้ยังมีเสียงสระอื่นๆ ที่พบประปรายบางระดับอายุ บางจุดเก็บข้อมูล ได้แก่ เสียง [uə ~ ə] [ɛ: ~ o:] [uə: ~ a] [au ~ ɔ:] [um ~ a] ดังที่เสนอไว้ในบทที่ 4 พร้อมตัวอย่าง

5.6.2 การแปรเสียงของศัพท์อื่น (B) จากข้อมูลพบว่าการแปรเสียงพยัญชนะและสระดังนี้

1.การแปรเสียงพยัญชนะ จากการเปรียบเทียบมีการแปรเสียงพยัญชนะ ดังนี้

เสียง [s ~ ch] เป็นการแปรเสียงพยัญชนะต้นที่พบทุกจุดเก็บข้อมูล ยกเว้นตำบลคอนพุรา อำเภอคอนตูม จังหวัดนครปฐม และตำบลห้วยยางโทน อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ลักษณะการแปรเสียง [s ~ ch] นี้ มักพบในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ในศัพท์อื่น (B) ที่ยืมจากภาษาไทยกลาง เช่น ที่ตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี เช่น หน่วยอรรถ ‘จมวก’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ใช้ว่า /sa⁴ mua²/ ผู้บอกภาษาระดับที่ 3 ใช้ว่า /cha⁴ mua²/ มีผลทำให้เกิดเสียงใหม่ [ch] ในภาษาไทยคำ ที่ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี และตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

เสียง [-ʔ ~ -k] เป็นการแปรพยัญชนะท้ายที่พบทุกจุดเก็บข้อมูล ยกเว้นตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามปกติคำในภาษาไทยกลางที่ใช้สระเสียงยาวหรือสระประสมและพยัญชนะท้าย /-k/ จะมีปฏิกากับสระเสียงสั้น และพยัญชนะท้าย /-ʔ/ ในภาษาไทยคำ เช่น คำว่า ‘ลูก’ ‘เลือก’ ‘ฝาก’ เป็น [lu²] [lu²aʔ⁴] [fa³] ซึ่งเป็นเสียงที่แสดงลักษณะเด่นของภาษาไทยคำ จากการเก็บข้อมูลพบว่าผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้พยัญชนะท้ายเสียง [k] และสระเสียงยาวเหมือนภาษาไทยกลาง เช่น ตำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม หน่วยอรรถ ‘คอปอก’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า [ko:² phoʔ⁴] ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ว่า [ko:² pho:k⁴] แทนศัพท์ไทยคำคือ [ko:² niaŋ¹] มีผลทำให้ระบบเสียงพยัญชนะท้าย /-k/ สามารถเกิดร่วมกับสระเสียงยาวหรือสระประสมได้

เสียง [ŋ ~ j] เป็นการแปรเสียงพยัญชนะต้นพบ 3 จุดเก็บข้อมูล ผู้บอกภาษาจะใช้เสียง [j] แทนเสียง[ŋ] ในภาษาไทยคำ บางหน่วยอรรถ เช่น ‘นกระยาง’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใช้ศัพท์ภาษาไทยกลาง [nok⁴ ka⁴ ja:ŋ²] ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ [nok⁴ ka⁴ ja:ŋ²] โดยใช้พยัญชนะต้น /j/ เหมือนภาษาไทยกลาง โดยใช้ศัพท์เดิมคือ [to:¹ nok⁴ caw¹ loŋ¹]

เสียง [p ~ ph] เสียง [t ~ th] และ [k ~ kh] เป็นการแปรเสียงประเภทเดียวกัน คือ จากเสียงไม่มีลม (unaspiration) เป็นเสียงมีลม (aspiration) เนื่องด้วยอิทธิพลภาษาไทยกลาง ตามปกติภาษาไทยคำอยู่ในกลุ่มพยัญชนะต้นไม่มีลม (P group) ตามการแบ่งของเจมส์ อาร์แชมเบอร์เลน (Chamberlain 1975) ในคำที่ใช้พยัญชนะต้นอักษรต่ำ <พ ท ค> ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ภาษาไทยคำจะใช้เสียง/p, t, k/ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยคำ ส่วนภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยกรุงเทพฯ อยู่ในกลุ่มพยัญชนะต้นมีลม (PH group) จะใช้เสียง /ph, th, kh/ ตัวอย่างของหน่วยอรรถที่มีการแปรเป็นเสียงมีลม เช่น ‘แพ้’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2, 3 ตำบลหนอง

ปร่ง อำเภอย่อย ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า /pe:⁶ ~ phe:⁶/ แทนศัพท์ไทดำคือ /pa:j⁴/ หน่วยยรรธ
 ‘ทอผ้า’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ตำบลฝั่มซ้าง อำเภอบางเลน ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า
 [to:¹ ~ tho:¹pha:³] แทนศัพท์ไทดำคือ /tam¹ hu?³/ หน่วยยรรธ ‘ชายคา’ ผู้บอกภาษาระดับอายุ
 ที่ 2 ตำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า [sa:j² ka:²] ส่วนผู้บอกภาษาระดับ
 อายุที่ 3 ใช้ว่า [sa:j² kha:²] แทนศัพท์ไทดำคือ /tu:p³ fuaŋ²/

เสียง [s ~ kh] เป็นการแปรเสียงพยัญชนะต้นในคำที่ภาษาไทยกรุงเทพฯ ใช้ <ข>
 เช่นคำว่า ‘ขอ’ ‘ขับไล่’ ‘ไข’ ภาษาไทดำจะใช้เสียง /s/ ซึ่งมีปฏิภาคกับเสียง /kh/ ในภาษาไทยกลาง
 ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทดำ จากการเก็บข้อมูลพบว่าหน่วยยรรธ ‘ไขขาว’ ผู้บอก
 ภาษาระดับอายุที่ 1, 2 ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า [saj³ kha:w¹] ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้ว่า [khaj³
 kha:w¹] แทนศัพท์ไทดำคือ /kam¹ saj³/ เช่น ตำบลท่าตะคร้อ อำเภอหนองหญ้าปล้อง

การแปรเสียงสระของศัพท์อื่น (B) พบไม่มากนัก เช่น หน่วยยรรธ ‘ร่างกาย’ มี
 การแปรเสียง [o: ~ ua] ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า [lam² to:¹] ผู้บอก
 ภาษาระดับอายุที่ 2, 3 ใช้ว่า [lam² tua¹] แทนศัพท์ไทดำคือ /to:¹ khiŋ²/

ประเด็นที่ศึกษาเกี่ยวกับการแปรเสียงในศัพท์ไทดำ (A) และศัพท์อื่น (B) ที่สัมพันธ์กับ
 ระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบเสียงแปรของศัพท์ไทดำ (A) ในภาษาไทยดำของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

G คือระดับอายุ (generation)

เครื่องหมาย ✓ คือเสียงที่ปรากฏในศัพท์ตัวอย่างและภาคผนวก

[illegible]

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบเสียงแปรของศัพท์อื่น (B) ในภาษาไทยคำของคนสามระดับอายุ ทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

เครื่องหมาย ✓ คือเสียงที่ปรากฏในศัพท์ตัวอย่างและภาคผนวก

[illegible]

5.7 เปรียบเทียบการแปรด้านรูปศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

จากการวิจัยพบว่า ผู้บอกภาษาไทยคำทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูลมีการแปรด้านรูปศัพท์ไทดำ (A) และศัพท์อื่น (B) 3 ประเภท คือ 1.การตัดพยางค์ 2.การเพิ่มพยางค์ 3.การเปลี่ยนพยางค์ ส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 การแปรด้านรูปศัพท์ ที่สัมพันธ์กับระดับอายุดังนี้

5.7.1 การแปรด้านรูปศัพท์ไทดำ เมื่อพิจารณาศัพท์ไทดำ (A) ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่มักตัดพยางค์พบหลายหน่วยอรรถ เช่น หน่วยอรรถ ‘พี่’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ต่ำบลคอนพุทรา อำเภอบางเลน ใช้น้ำ /pi:³ ʔwəj³/ ผู้บอกภาษาระดับที่ 2, 3 ใช้น้ำ /ʔwəj³/ หน่วยอรรถ ‘ปลาไหล’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2, 3 ต่ำบลคอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง ใช้น้ำ /to:¹ pa:¹ jian³ ~ to:¹ jian³/ หน่วยอรรถ ‘ผีเสื้อ’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ต่ำบลคอนมะเกลือ อำเภ่อู่ทอง ใช้น้ำ /to:¹ me:ŋ¹ bi:⁵ ~ to:¹ bi:⁵/ การเพิ่มพยางค์ เช่น หน่วยอรรถ ‘สะตือ’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2, 3 ต่ำบลคอนมะเกลือ ใช้น้ำ /bɯ:¹ ~ sa¹ bɯ:¹/ การเปลี่ยนพยางค์มีไม่มากนัก เช่น หน่วยอรรถ ‘ที่ไหน’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2, 3 ต่ำบลไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน ใช้น้ำ /ka⁴ lau² ~ bon³ lau²/

5.7.2 การแปรด้านศัพท์อื่น เมื่อพิจารณาศัพท์อื่น (B) ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 มักตัดพยางค์พบหลายหน่วยอรรถ โดยเฉพาะคำว่า /to:¹/ ภาษาไทดำมักใช้นำหน้าชื่อสัตว์ หากเป็นศัพท์ที่ยืมมาจากภาษาไทยกลาง ผู้บอกภาษาหลายคนจะไม่ใช้คำว่า /to:¹/ นำหน้า เช่น หน่วยอรรถ ‘จิ้งหรีด’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2, 3 ต่ำบลคอนมะนาว ใช้น้ำ /ciŋ¹ hi:³/ โดยปรับเสียงพยัญชนะต้น /r/ เป็น /h/ ให้เข้ากับระบบเสียงภาษาของตนใช้แทนศัพท์ไทดำคือ /to:¹ ci¹ kuŋ³/ เช่นเดียวกับหน่วยอรรถ ‘นกกาเขน’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1, 2, 3 ต่ำบลคอนมะนาว ใช้น้ำ /nok⁴ ka:ŋ¹ khe:n¹/ แทนศัพท์ไทดำคือ /to:¹ nok⁴ jɛŋ² je:²/ ซึ่งไม่มีใช้ในชุมชนนี้

นอกจากนั้นยังมีการเพิ่มพยางค์เช่น หน่วยอรรถ ‘เกลือ’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 ใน ต่ำบลคอนคลัง อำเภอดำเนินสะดวก ใช้ศัพท์ไทยกลางว่า /kian⁵/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ใช้น้ำ /khi:⁵ kian⁵/ แทนศัพท์ไทดำคือ /kia³/ การเปลี่ยนพยางค์ เช่น หน่วยอรรถ ‘ขงจ้าว’ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 ต่ำบลคอนพุทรา อำเภอดอนตูมสร้างศัพท์ใหม่ว่า /ʔi:¹ ŋa:w⁶/ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2 เปลี่ยนพยางค์แรกว่า /pa:⁶ ŋa:w⁶/ และผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 เปลี่ยนพยางค์แรกให้เหมือนศัพท์ไทยกลางว่า /kho:¹ ŋa:w⁶/ ใช้แทนศัพท์ไทดำคือ /pa:⁶ kho:¹/ การแปรรูปศัพท์อื่นมักเกิดกับผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 ที่ปรับรูปศัพท์ให้ใกล้เคียงกับภาษาไทยกลาง

การเปรียบเทียบการแปรด้านรูปศัพท์ที่สัมพันธ์กับระดับอายุใน 8 จุดเก็บข้อมูลดังกล่าว ไม่ได้เกิดทุกพื้นที่ ทุกระดับอายุ และไม่ได้เกิดอย่างเป็นระบบทุกคำ แต่เป็นสภาพที่กำลังดำเนินอยู่ เช่นเดียวกับการแปรเสียง ดังตารางการแปรรูปศัพท์ต่อไปนี้

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบการแปรด้านรูปศัพท์ของศัพท์ไทคำ (A) ของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

พื้นที่ เสียงแปร	อุทอ			สองพี่น้อง			บางเลน			ดอนตูม			ดำเนิน			ปากท่อ			เขาชัย			หนองหญ้าปล้อง		
	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
การตัดพยางค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การเพิ่มพยางค์	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การเปลี่ยนพยางค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบการแปรด้านรูปศัพท์ของศัพท์อื่น (B) ของคนสามระดับอายุทั้ง 8 จุดเก็บข้อมูล

พื้นที่ เสียงแปร	อุทอ			สองพี่น้อง			บางเลน			ดอนตูม			ดำเนิน			ปากท่อ			เขาชัย			หนองหญ้าปล้อง		
	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3	G1	G2	G3
การตัดพยางค์		✓	✓			✓			✓			✓			✓			✓			✓			✓
การเพิ่มพยางค์		✓	✓			✓			✓		✓	✓			✓					✓	✓			✓
การเปลี่ยนพยางค์			✓			✓			✓			✓		✓	✓		✓				✓		✓	✓

จากข้อมูลเปรียบเทียบการแปรการใช้ศัพท์ของคนสามระดับอายุใน 8 จุดเก็บข้อมูลบทที่ 5 นี้ แสดงให้เห็นว่า ระดับอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการแปรการใช้ศัพท์ในภาษาไทยคำทุกจุดเก็บข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 1 จะใช้ศัพท์ไทดำมากที่สุด และค่อยๆ ลดลงในผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 2, 3 ส่วนผู้บอกภาษาระดับอายุที่ 3 จะใช้ศัพท์อื่นมากที่สุด และค่อยๆ ลดลงในผู้บอกภาษาระดับที่ 2, 1 นอกจากนั้นการแปรความหมายแบบแคบเข้าของศัพท์ไทดำและแปรความหมายแบบกว้างออกของศัพท์อื่นในหน่วยวรรคเดียวกันมีผลต่อการสูญเสียศัพท์ไทดำและเพิ่มปริมาณการใช้ศัพท์อื่น เมื่อพิจารณาด้านการแปรเสียงพบว่ามีการใช้เสียงใหม่ ได้แก่ [ch] และ [d] ส่วนการแปรด้านรูปศัพท์พบที่มีการตัดพยางค์ การเพิ่มพยางค์ และการเปลี่ยนพยางค์เกือบทุกจุดเก็บข้อมูล ปรากฏการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่กำลังดำเนินอยู่ (change in progress) ในภาษาไทยคำโดยมีอายุเป็นปัจจัยสำคัญ